

Kapelmistrz
Józef Słodczyk

Kapelmistrz
Dariusz Kasperek

100 lat Górnicznej Orkiestry Dętej “Bytom” im. Józefa Słodczyka

Jest w orkiestrach dętych jakaś siła...

Górnicza Orkiestra Dęta Bytom została zawiązana w Miechowicach w roku 1920. Pierwszym kapelmistrzem został jej twórca - Franciszek Gyla, a muzycy w liczbie zaledwie 20 osób, odbywali próby w jego niewielkim mieszkaniu. Istnienie orkiestry miało - i ma zresztą do dziś - ścisły związek z górnictwem i muzycznymi tradycjami miasta, a jeden z jej najważniejszych ówczesnych występów miał miejsce podczas plebiscytu w 1921 roku. Najmłodszym członkiem Orkiestry był wtedy 15-letni Augustyn Słodczyk – przyszły ojciec późniejszego kapelmistrza Józefa Słodczyka - wybitnego muzyka i społecznika, oznaczonego w roku 2018 medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, którego imię orkiestra przyjęła z dumą po jego śmierci w 2019 roku.

Prawdziwy rozkwit orkiestry nastąpił na początku lat osiemdziesiątych. Zespół często koncertował poza granicami kraju, zdobywając liczne nagrody, m.in. w 1984 r. na Światowym Festiwalu Orkiestr Dętych w norweskim Hamar, w 1995 r. w Przeglądzie Orkiestr Dętych w Wemding w Niemczech, w 2018 r. na Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Orkiestr „Golden Sardana” w Barcelonie czy w 2019 r. na Międzynarodowym Festiwalu Orkiestr Dętych w niemieckim Bösel.

Tradycją stały się wyjazdy na Święto Folkloru w Karlsruhe oraz do Reclinghausen - miasta partnerskiego Bytomia. Wielkim zaszczytem i przeżyciem dla muzyków był z pewnością każdy z czterech występów dla papieża Jana Pawła II.

W 1995 r. orkiestra przekształciła się w Stowarzyszenie, którego pierwszym Prezesem został inż. Czesław Wagner, a od 1996 r. funkcję tę pełnił Marek Klementowski. Obecnie zespół działa pod nazwą Stowarzyszenie Górnicza Orkiestra Dęta „BYTOM” im. Józefa Słodczyka, a od 2015 r. jego prezesem jest Jarosław Grzesik.

Przez stulecie swej działalności Orkiestra wciąż się rozwijała i rozrastała. W 2001 roku dołączyli do niej muzycy orkiestry KWK Bobrek, a w 2007 roku muzycy Orkiestry Dętej KWK Centrum. Dzięki temu, zespół kierowany przez kapelmistrza Dariusza Kasperka, liczy aktualnie 103 muzyków, w tym 23 kobiety! Poza czynnym uczestnictwem w życiu kulturalnym i muzycznym miasta, Orkiestra koncertuje dla dzieci w szkołach i przedszkolach, w domach opieki dla osób starszych oraz co roku w kościołach uświetnia okres bożonarodzeniowy koncertami muzyki sakralnej.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
Dorota Ludwig

Styczeń 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Eufonium

Eufonium jest jednym z najpiękniejszych instrumentów muzycznych na świecie!
(Steven Mead - muzyk, wirtuoz gry na eufonium)

Instrument o wyjątkowo pięknej nazwie pochodzącej od greckiego słowa „euphōnos”, znaczącego tyle, co „dobrze brzmiące” lub „słodko-dźwięczne”. I trudno się dziwić, bo dźwięk eufonium jest według muzyków ciemny, bogaty, ciepły i aksamitny, a zupełnie pozbawiony twardości. W orkiestrach dętych pełni eufonium funkcję wiolonczeli. Instrument ten brzmi o oktawę niżej od trąbki i o oktawę wyżej od tuby. Często traktowany jako instrument solowy, może dublować partię fagotu, a w orkiestrach symfonicznych może zastąpić róg tenorowy.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
Cezary Kowalski

Luty 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Fagot

*Cisza poprzedza samotną linię jednego instrumentu,
który rozpoczyna frazę w wysokim rejestrze...
Tym instrumentem jest fagot!*
(Marian Cyrus-Sobolewski - kompozytor)

Popularność wczesnych fagotów, zwanych wedle niektórych historyków muzyki dulcjanami, przypada na renesans i barok. Współczesny fagot, którego nazwa wywodzi się od włoskiego słowa fagotto oznaczającego wiązkę drewna, zbudowany jest z dwóch drewnianych rur o łącznej długości ponad 250 cm! Jest to instrument o dużych możliwościach ekspresyjnych, charakterystycznym, melancholijnym brzmieniu i szerokiej skali dźwięku. Niektórzy kompozytorzy pisali na fagot partie solowe o charakterze komicznym. Najsłynniejszym solem fagotowym jest początek Święta wiosny Igora Strawińskiego.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
Kamila Ficner

Marzec 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Flet

*W księżycowej, jasnej fali
Senna gdzieś fontanna pluszcze...
Przy fontannie szemrzą bluszcze,
A wśród bluszczów flet się żali...*
(Safona)

Flet jest jednym z najstarszych instrumentów na świecie. W 2004 roku, w jaskini niedaleko niemieckiego Ulm, znaleziono egzemplarz wykonany z kła mamuta, którego wiek badacze określają nawet na 37 tysięcy lat! Do produkcji tych instrumentów używano na przestrzeni dziejów różnych materiałów w tym trzciny, zwierzęcych rogów czy drewna, współcześnie zaś flety wykonuje się z metalu, najczęściej ze srebra, a czasem - dla osiągnięcia wyjątkowego dźwięku - złota i platyny. W muzyce instrument ten zajmował istotną pozycję w każdej epoce, ale szczególnie doceniali go kompozytorzy barokowi. W wieku XX po instrument ten chętnie sięgają również jazzmani, a także twórcy rocka progresywnego.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
Agnieszka Hutniczak

Kwiecień 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Obój

*Garniemy się do muzyki,
Muzyka to jest nasz festyn.
Kochamy trąbki i smyki
Obój, klarnet, klawesyn.
(Konstanty Ildefons Gałczyński)*

Poprzednikiem współczesnego oboju był średniowieczny instrument zwany szałamają. Wydawał on głośnie, trąbkowo brzmiące dźwięki i był używany do grania fanfar i muzyki tanecznej. Obój, podobny do tego, który znamy dziś, narodził się w siedemnastowiecznej Francji, a jego nazwa wywodzi się od słowa „hautbois”, które znaczy „wysokie drzewo”. Instrument ten, charakteryzujący się niezwykle ciepłym brzmieniem, swój ostateczny kształt uzyskał w wieku XIX. Zbudowany jest najczęściej z drewna różanego lub afrykańskiego drzewa zwanego grenadillą, dzięki któremu ma charakterystyczny czarny kolor.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
Jerzy Strzelczyk

Maj 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Bęben basowy

*Mnie się trzymaj i nie bój się śmierci!
Nieś serce do bitwy jak wielki bęben!*
(z Eposu o Gilgameszu)

Bęben basowy, zwany również wielkim, charakteryzuje się bardzo solidną konstrukcją i niskim brzmieniem. W muzyce rozrywkowej jest to największy bęben w całym zestawie perkusyjnym. Jego najważniejszą rolą jest utrzymywanie rytmu muzyki. Dźwięki z bębna basowego wydobywa się najczęściej, używając mechanizmu nożnego, zwanego popularnie „stopą”. Warto wspomnieć, że pierwszym perkusistą, który pod koniec dziewiętnastego wieku użył tego mechanizmu był Dee Dee Chandler. W orkiestrze dętej bęben basowy często noszony jest podczas przemarszu na specjalnej konstrukcji odciążającej kręgosłup noszącego go muzyka.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
Marcin Brylok

Czerwiec 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Tuba

W „*Duecie na tubę*” Roberta Watta
z jednego wentyla instrumentu serwowana jest kawa,
a z innego – śmietanka...
(Michael Nyman - kompozytor)

Tuba jest instrumentem stosunkowo młodym, gdyż pierwsze modele pojawiły się dopiero w latach dwudziestych dziewiętnastego wieku. Składa się z długiej, zwykle mosiężnej rury wielokrotnie zwiniętej w pętlę, zakończonej z jednej strony ustnikiem w kształcie filiżanki, z drugiej szeroką czarą głosową. Jako pierwszy, instrument ten osadził w orkiestrze francuski kompozytor Hector Berlioz. Z kolei Ryszard Wagner wymyślił dla potrzeb swoich oper specjalny jej rodzaj, zwany tubą wagnerowską, wykorzystywany później w kompozycjach Antona Brucknera, Ryszarda Straussa czy Igora Strawińskiego.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
od lewej Jerzy Miczka,
Mirosław Furman,
Marcin Kaintoch

Lipiec 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Trąbka

*Życie jest jak trąbka w orkiestrze jazzowej.
Jeśli nic w nią nie tchniesz,
nic z niej nie wyjdzie.
(Louis Armstrong)*

Trąbka, której współczesne brzmienie osadzamy głównie w jazzie i muzyce rozrywkowej, jest instrumentem o długiej i bogatej historii. Jej wizerunki znajdują się bowiem już na rycinach starożytnych Egipcjan, a dwa instrumenty - srebrny i złoty - odkryto nawet w grobowcu faraona Tutanchamona. Nie wszystkie trąbki wytwarzano jednak wówczas z tak szlachetnych kruszców. Sięgano często po rogi zwierząt, kości, drewno, a nawet morskie muszle. Pierwotnie trąbki używane były w wojsku do odgrywania fanfar i rozmaitych sygnałów. W muzyce artystycznej pojawiły się dopiero w XVII wieku. Współczesna trąbka zbudowana jest z metalu. Jej brzmienie jest jasne, donośne, może dlatego, że wydaje najwyższe dźwięki z całej rodziny instrumentów dętych blaszanych i jest jej najważniejszym przedstawicielem.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
od lewej
Mikołaj Rubin,
Herbert Banot

Sierpień 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Saksofon

*Teraz jak wielki saksofon
brzmi noc taka srebrna naokół...
(Konstanty Ildefons Gałczyński)*

Saksofon został skonstruowany w 1840 roku przez belgijskiego konstruktora Adolfa Saxa, zyskując wkrótce wielką popularność we Francji, a następnie w Ameryce Północnej. Instrument ten - występujący aż w siedmiu rozmiarach, od sopranowego po kontrabasowy - jest jednym z najpowszechniej wykorzystywanych w muzyce popularnej i jazzowej, stanowi także wspaniały element orkiestr dętych. Warto wspomnieć, że jako jeden z nielicznych instrumentów, zagrał na najwyższym szczycie Ziemi. 16 maja 2019 roku norweski muzyk Håkon Erlandsen, wykonał tam na saksofonie autorski utwór zatytułowany po prostu „Everest”.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
od lewej
Klaudia Miczka,
Julia Banaś

Wrzesień 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Waltornia (róg)

*Wróć, nim trzeci pieje kur;
wrócisz, to se staniesz tu;
wtedy zadmij tęgo w róg,
to się taki wzmoże Duch,
jaki nie był od lat stu...*
(Stanisław Wyspiański)

Waltornia jest potomkiem rogu myśliwskiego, używanego już w starożytności. Wykonany był wówczas z materiałów innych niż metal i miał tylko jeden skręt. Waltornia jaką znamy dziś, zbudowana jest z wąskiej metalowej rurki trzykrotnie zwiniętej w spiralę, zakończoną szeroką czarą głosową z jednej strony i ustnikiem z drugiej. Specjalna technika gry na waltorni, pozwalająca na stworzenie linii melodycznej, pochodzi z XVIII wieku i polega na zmianach długości słupa powietrza poprzez włożenie prawej ręki do czary głosowej. Ten rodzaj gry wykorzystał w swoich kompozycjach na róg Wolfgang Amadeusz Mozart.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

Na fotografii
od lewej
Błażej Szymkiewicz,
Piotr Sotniczuk

Październik 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Puzon

*„Stanął pod balkonem,
huknął jej puzonem,
no i tak to się zaczęło...”*
(Jan Tadeusz Stanisławski)

Puzon wywodzi się z rodziny trąbek. Pierwszy zachowany egzemplarz tego instrumentu z roku 1551 przechowywany jest w Germanisches Nationalmuseum. Charakterystyczne dla puzonu jest glissando, czyli płynne przechodzenie od jednego do drugiego dźwięku. Całkowita długość puzonu wynosi 2,75 m. Nowoczesne egzemplarze posiadają dodatkowy zawór rotacyjny, dołączający kolejny kanał, co pozwala na wydłużenie całego instrumentu do 3,66 m. Znane klasyczne dzieła z wykorzystaniem puzonu komponowali m.in. W.A. Mozart, Richard Wagner, Ferenc Liszt czy Nikołaj Rimski-Korsakow. W historii muzyki rozrywkowej puzon znalazł poczesne miejsce w big-bandach i muzyce jazzowej.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

100^{lat}

Górnictwej Orkiestry
Dętej "Bytom"
im. Józefa Słodczyka

Na fotografii
Marianna Zachacz

Listopad 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Perkusja

*Nadzieja wciąż w serc kapeli
na werbelku cicho gra...
(Wojciech Młynarski)*

Perkusja stanowi ciekawy i bardzo istotny element orkiestr dętych. Składają się na nią - poza bębnem basowym - werbel, czynele, czasami instrumenty pomocnicze zwane „przeszkadzajkami” - trójkąt, kabasa, marakasy, shakery, kastaniety i inne przedmioty, których źródłem dźwięku jest drganie ich całości lub części. Wibracje wywoływane mogą być poprzez uderzanie pałką, szczotką lub dłonią albo też przez potrząsanie instrumentem. Głównym zadaniem perkusji jest oczywiście utrzymywanie rytmu, nie można jednak nie wspomnieć o ważnej w orkiestrze funkcji uzrozmiaćcia i wzbogacania muzyki.

WĘGŁOKOKS
KRAJ

od lewej
klarnet basowy
Adrian Hanak
i klarnet Dariusz Zachacz

Grudzień 2021

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	Sb	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Klarnet

Ach, gdybyśmy mieli klarnety!
(Wolfgang Amadeus Mozart, wyrażający zachwyt
dźwiękiem tego instrumentu w liście do ojca)

O hallimie - instrumencie, przypominającym dzisiejszy klarnet - przeczytać można już w starożytnej Torze, ale instrument, jaki znamy w dzisiejszym kształcie skonstruowany został dopiero w osiemnastym wieku przez Johanna Christopha Dennera. Klarnet składa się z prostej, cylindrycznej, drewnianej rury z otworami zamykanymi klapami. Instrument podzielony jest na pięć części: ustnik, baryłkę, górny i dolny korpus oraz czarę głosową. Jego dźwięk jest miękki, soczysty i bardzo delikatny. Z kolei klarnet basowy jest znacznie dłuższy, jego dwa zawinięte końce, tworzą kształt odwróconej litery S, a jego brzmienie jest głębsze. Wielbicielem klarnetu był Mozart, który wykorzystał go m.in. w swoim Requiem, piękne klarnetowe solo otwiera również Błękitną rapsodię George'a Gershwina.